

Kliniczne korelacje czołowej przerywanej rytmicznej czynności delta (FIRDA)

Martyna Woźniak, Maciej Kasprzycki, Magdalena Bosak

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Szpital Uniwersytecki w Krakowie

Czołowa przerywana rytmiczna czynność delta (ang. *frontal intermittent rhythmic activity*, FIRDA) składa się z rytmicznych fal delta o częstotliwości 1,5-4 Hz występujących w okolicach czołowo-biegunowych w seriach, trwających 2-6 sekundy, mających kształt sinusoidy i amplitudę 50-100 uV. Jest to wzór niespecyficzny, występuje w wielu różnych jednostkach chorobowych: guzy mózgu, encefalopatia nerkowa/wątrobowa, obrzęk mózgu, choroby neurozwyrodnieniowe. FIRDA może pojawiać się u osób zdrowych, w trakcie hiperwentylacji. Nie jest wzorem padaczkosształtnym.

Celem pracy była ocena częstości występowania FIRDA oraz jej korelacji klinicznych. Praca miała charakter retrospektywny, analizowano wszystkie badanie EEG wykonane w Klinice Neurologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie w latach 2017-2020. W elektronicznej bazie danych wyszukiwano słowa kluczowe: FIRDA, czołowa przerywana rytmiczna czynność delta, fale delta.

Wzór FIRDA został zarejestrowany w 102 badaniach (1,6% z 6233 wykonanych w Pracowni EEG SU) u 82 pacjentów (51 kobiet, średni wiek $53,9 \pm 18,6$ lat). Najczęstsze rozpoznania u pacjentów z FIRDA to: padaczka (27), choroba neurozwyrodnieniowa (17), przeżyta choroba naczyniowa mózgu (8), zapalenie mózgu (5), guz mózgu (4), choroba psychiczna (4).

Wyniki badań neuroobrazowych dostępne były u 65 pacjentów, u 18 (27,7%) wynik był prawidłowy, u pozostałych występowały nieprawidłowości ogniskowe lub uogólnione. U 24 pacjentów (29,2%) FIRDA została zarejestrowana w badaniu wykonanym do 48 godzin po napadzie padaczkowym. 19 pacjentów (23%) było w trakcie badania pod wpływem leków sedujących.

Wnioski

Czołowa przerywana rytmiczna czynność delta jest rzadko występującym wzorem elektroencefalograficznym. Najczęściej występuje u pacjentów z padaczką oraz chorobami neurozwyrodnieniowymi mózgu.